

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
Залозожний З.-М. В.

« 2 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ДОМОГОСПОДАРСТВ»

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-наукова програма – Фінанси, банківська справа та
страхування

Тернопіль – ТНЕУ
2019

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ДОМОГОСПОДАРСТВ»

1. Опис дисципліни «Технології управління фінансами домогосподарств»

Дисципліна – «Технології управління фінансами домогосподарств»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Дисципліна з циклу вибіркових спеціалізованих фахових дисциплін Мова навчання Українська
Кількість залікових модулів – 1	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки: <i>Денна</i> – 1 <i>Заочна</i> – 1 Семестр <i>Денна</i> – II <i>Заочна</i> – II
Кількість змістових модулів – 2	Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)	Аудиторні години - Лекції: <i>Денна</i> – 15 год. <i>Заочна</i> – 6 год. Практичні заняття: <i>Денна</i> – 15 год. <i>Заочна</i> – 6 год.
Загальна кількість годин – 150 год.		Самостійна робота <i>Денна</i> – 120 год. <i>Заочна</i> – 138 год.
Тижневих годин – год., з них аудиторних – год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета й завдання дисципліни

«Технології управління фінансами домогосподарств»

2.1. Мета вивчення дисципліни - сприяння у формуванні системи знань та умінь ефективно розв'язувати соціально значущі проблеми у сфері управління фінансами домогосподарств у контексті забезпечення фінансової стійкості і фінансової незалежності таких господарств.

2.2. Передумови для вивчення дисципліни - наявність раніше здобутих знань з дисциплін «Методологія та організація наукових досліджень», «Емпіричні методи у наукових дослідженнях», «Філософія науки», «Іноземна мова у наукових дослідженнях», «Податки і фіскальна політика».

3. Програма дисципліни

«Технології управління фінансами домогосподарств»

Змістовий модуль 1. Методологія дослідження технологій управління фінансами домогосподарств.

Тема 1. Сутнісно-теоретичні основи і методологічний концепт управління фінансами домогосподарств.

Домогосподарство як важливий суб'єкт управління фінансами в сучасних умовах. Фінанси домогосподарств у фінансовій системі України: сутність, функції, специфіка організації. Необхідність управління фінансами домогосподарств в умовах економічної нестабільності. Мета та основні завдання управління фінансами домогосподарств. Найвагоміші внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на управління фінансами домогосподарств у сучасних вітчизняних реаліях. Фінансова грамотність населення та її вплив на організацію управління фінансами домогосподарств.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 30.

Тема 2. Об'єкти, суб'єкти, принципи та сучасні технології управління фінансами домогосподарств.

Основні об'єкти (доходи, витрати і заощадження, фінансові ризики домогосподарств) та суб'єкти (домогосподарства, органи місцевого самоврядування, держава) управління фінансами домогосподарств. Принципи, специфіка та сучасні технології управління фінансами домогосподарств.

Сутність, класифікація, структура й динаміка доходів українських домогосподарств як важливих об'єктів управління фінансами. Доходи трудових мігрантів та їх роль у підвищенні добробуту домогосподарств в Україні. Тіньові доходи: сутність, класифікація, напрями мінімізації. Оподаткування доходів домогосподарств: зарубіжний досвід і вітчизняні реалії. Управління податковим навантаженням на домогосподарства та вектори його оптимізації.

Сутність, класифікація, структура та динаміка витрат домогосподарств як важливих об'єктів управління фінансами. Основні моделі поведінки споживача: аскетизм та гедонізм. Вектори раціоналізації витрат домогосподарств споживчого і неспоживчого характеру в сучасних умовах.

Сутність, класифікація, мотиви і чинники формування заощаджень домогосподарств як важливих об'єктів управління фінансами. Характеристика основних форм заощаджень домогосподарств в Україні (банківські депозити, цінні папери, валюта, нерухомість, дорогоцінні метали), їх переваги і недоліки. Технології управління ощадно-інвестиційними процесами домогосподарств.

Фінансові ризики домогосподарств та їх вплив на управління фінансами. Ризики фінансового шахрайства: методи ідентифікації та вектори мінімізації.

Література: 1, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 22, 29.

Змістовий модуль 2. Прагматика застосування новітніх технологій управління фінансами домогосподарств.

Тема 3. Методи та інструменти управління фінансами домогосподарств: світовий досвід і вітчизняні реалії.

Загальна характеристика основних методів управління фінансами домогосподарств та прагматика їх застосування в сучасних умовах. Фінансове планування та його роль у формуванні фінансової незалежності і фінансової стійкості домогосподарства. Стратегія і тактика фінансового планування на рівні домогосподарства. Оперативне управління фінансами домогосподарств: сутність та необхідність. Фінансовий контроль у системі методів управління фінансами домогосподарств.

Найпоширеніші інструменти управління фінансами домогосподарств та прагматика їх використання в сучасних умовах. Облік активів і пасивів як важлива передумова та первинний інструмент ефективного управління фінансами домогосподарств. Сутність, необхідність і технології формування бюджету домогосподарства. Методи та інструменти оперативного управління бюджетом домогосподарства.

Формування інвестиційного портфелю домогосподарства як вагомого інструменту управління його фінансами. Технології реалізації агресивної, поміркованої та консервативної стратегій інвестування домогосподарств.

Зарубіжний досвід застосування методів та інструментів управління фінансами домогосподарств та можливості його використання в Україні.

Література: 1, 4, 7, 11, 12, 15, 16, 23, 24, 25, 27, 27, 28.

Тема 4. Фінансова поведінка домогосподарств як якісне вираження реалізації сучасних технологій управління їхніми фінансами.

Фінансова поведінка домогосподарств як якісне вираження реалізації сучасних технологій управління їхніми фінансами: сутність, класифікація, чинники впливу. Технології формування основних моделей і найпоширеніших стратегій фінансової поведінки домогосподарств в Україні.

Прагматика формування і управління споживчою поведінкою домогосподарств у сучасних умовах. Технології формування і реалізації ощадно-інвестиційної поведінки вітчизняних домогосподарств. Кредитна поведінка домогосподарств: мотиви, тенденції та приховані загрози.

Література: 1, 10, 17, 19, 21, 30.

Тема 5. Проблеми та вектори модернізації технологій управління фінансами домогосподарств на мікро- і макрорівнях.

Методика складання фінансового плану домогосподарства. Коротко-, середньо- та довгострокове фінансове планування домогосподарств. Формування фінансових резервів домогосподарств: сутність, види, інструменти.

Технології прийняття фінансових рішень у сфері доходів, витрат, заощаджень та їх вплив на управління фінансами домогосподарств.

Поняття та новітні технології забезпечення фінансової безпеки домогосподарств, ідентифікація її внутрішніх і зовнішніх загроз.

Фінансове консультування громадян як новітній інструмент управління фінансами домогосподарств. Перспективи розвитку інституту незалежних фінансових консультантів в Україні.

Стратегічні вектори модернізації фінансової політики держави у контексті її впливу на управління фінансами домогосподарств.

Література: 1, 4, 7, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 30.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Технології управління фінансами домогосподарств»

Денна форма навчання

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Методологія дослідження технологій управління фінансами домогосподарств			
Тема 1. Сутнісно-теоретичні основи і методологічний концепт управління фінансами домогосподарств	3	3	24
Тема 2. Об'єкти, суб'єкти, принципи та сучасні технології управління фінансами домогосподарств	3	3	24
Змістовий модуль 2. Прагматика застосування новітніх технологій управління фінансами домогосподарств			
Тема 3. Методи та інструменти управління фінансами домогосподарств: світовий досвід і вітчизняні реалії	3	3	24
Тема 4. Фінансова поведінка домогосподарств як якісне вираження реалізації сучасних технологій управління їхніми фінансами	3	3	24
Тема 5. Проблеми та вектори модернізації технологій управління фінансами домогосподарств на мікро- і макрорівнях	3	3	24
Разом	15	15	120

Заочна форма навчання

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Методологія дослідження технологій управління фінансами домогосподарств			
Тема 1. Сутнісно-теоретичні основи і методологічний концепт управління фінансами домогосподарств	1	1	27
Тема 2. Об'єкти, суб'єкти, принципи та сучасні технології управління фінансами домогосподарств	1	1	27
Змістовий модуль 2. Прагматика застосування новітніх технологій управління фінансами домогосподарств			
Тема 3. Методи та інструменти управління фінансами домогосподарств: світовий досвід і вітчизняні реалії	1	1	27
Тема 4. Фінансова поведінка домогосподарств як якісне вираження реалізації сучасних технологій управління їхніми фінансами	1	1	27
Тема 5. Проблеми та вектори модернізації технологій управління фінансами домогосподарств на мікро- і макрорівнях	2	2	30
Разом	6	6	138

5. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Управління фінансами домогосподарств в сучасних умовах: сутність, необхідність та основні компоненти.	5	6
2.	Необхідність та вектори підвищення рівня фінансової грамотності населення в Україні.	5	6
3.	Аналіз структури й динаміки доходів домогосподарств в Україні.	5	6
4.	Доходи від власності як потенційно важливе джерело доходів домогосподарств в Україні.	5	6
5.	Доходи трудових мігрантів та їх роль у підвищенні добробуту домогосподарств в Україні.	5	6
6.	Тіньові доходи: сутність, класифікація, напрями мінімізації.	5	6
7.	Оподаткування доходів домогосподарств: зарубіжний досвід і вітчизняні реалії.	5	6
8.	Податкове навантаження на домогосподарства в Україні.	5	6
9.	Аналіз структури і динаміки витрат домогосподарств в Україні.	5	6
10.	Основні напрями оптимізації споживчих і неспоживчих витрат домогосподарств у сучасних умовах.	5	6
11.	Характеристика основних форм заощаджень домогосподарств в Україні (банківські депозити, цінні папери, валюта, нерухомість, дорогоцінні метали), їх переваги і недоліки.	5	6
12.	Найважливіші мотиви та основні чинники формування заощаджень домогосподарств в Україні.	5	6
13.	Агресивна, поміркована та консервативна стратегії інвестування домогосподарств.	5	6
14.	Управління ощадно-інвестиційними процесами на рівні домогосподарства.	5	6
15.	Фінансова поведінка домогосподарств: сутність, класифікація, чинники впливу.	5	6
16.	Характеристика основних моделей і найважливіших стратегій фінансової поведінки домогосподарств.	5	6
17.	Аналіз ощадно-інвестиційної поведінки вітчизняних домогосподарств.	5	6
18.	Кредитна поведінка домогосподарств: мотиви, тенденції та приховані загрози.	5	6
19.	Технології формування бюджету домогосподарства в сучасних умовах.	5	5
20.	Стратегія і тактика особистого фінансового планування.	5	5
21.	Методика складання фінансового плану домогосподарства.	5	5
22.	Фінансові рішення та їх вплив на формування фінансів домогосподарств.	5	5

23.	Фінансова безпека домогосподарств: сутність та основні загрози.	5	5
24.	Перспективи розвитку інституту незалежних фінансових консультантів в Україні.	5	5
Разом		120	138

6. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Технології управління фінансами домогосподарств» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування; - командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на наукових заходах; - екзамен.

7. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Технології управління фінансами домогосподарств» визначається за шкалою оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-5
2.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-5

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку : монографія. К.: Знання, 2010. 431 с.
2. Юрій С. І., Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: теоретичні підходи до трактування сутності. Фінанси України. 2008. №8 (153). С. 3–10.
3. Кізіма Т. Тенденції розвитку фінансів домогосподарств: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії. Формування ринкових відносин в Україні. 2013. №9. С. 170-176.
4. Кізіма Т. Управління фінансами домашніх господарств: теоретико-прагматичні аспекти. Світ фінансів. 2009. Вип. 4 (21). С. 22–33.
5. Кізіма Т. О. Бюджет домогосподарства: теоретичні основи та прагматизм формування в сучасних умовах. Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ : збірник наукових праць / гол. ред. П. П. Мазурок. Кривий Ріг, 2008. №3 (15). С. 123–129.
6. Кізіма Т. О. Доходи домогосподарств: інтерпретація сутності та проблеми детінізації. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону : науковий збірник / за ред. І. Г. Ткачук. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. Вип. V, Т. 1. С. 274–280.
7. Кізіма Т. Витрати домогосподарств України: сутнісно-аналітичний аспект. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2009. Вип. 2. С. 61–70.
8. Кізіма Т., Кізіма А. Домогосподарства на фінансовому ринку України: поведінково-мотиваційний аспект. Світ фінансів. 2016. Вип. 3. С. 89-101.
9. Кізіма Т. Заощадження домогосподарств: світовий досвід і вітчизняні реалії. Інноваційна економіка. 2013. №7 (45). С. 171-176.
10. Кізіма Т. О. Заощадження домашніх господарств: сутнісно-теоретичні та класифікаційні аспекти. Формування ринкових відносин в Україні : збірник наукових праць / наук. ред. І. Г. Манцуров. К., 2010. Вип. 10 (113). С. 200–206.
11. Кізіма Т. О. Податкове навантаження на домогосподарства: теоретичні підходи та методика визначення. Вісник Донецького національного університету: Серія В. Економіка і право. 2009. №2. С. 248–253.
12. Кізіма Т. О. Управління інвестиційним портфелем домогосподарств: теоретико-прагматичні аспекти. Економіка: проблеми теорії та практики : збірник наукових праць. Вип. 264: В 9 т. / гол. ред. А. А. Покотілов. Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. Т. 1. С. 202–209.
13. Кізіма Т., Куцяк В. Особисте фінансове планування: сутність, специфіка, основні етапи. Світ фінансів. 2015. Вип. 3. С. 62-70.
14. Кізіма Т. Стратегії та моделі фінансової поведінки домашніх господарств у сучасних умовах. Світ фінансів. 2009. №2 (19). С. 86–96.
15. Юрій С.І., Кізіма Т.О. Фінансова грамотність населення в діалектиці сучасних освітніх тенденцій. Фінанси України. 2012. №2 (195). С. 16-25.
16. Кізіма Т., Шаманська О. Фінансова грамотність населення і фінансова поведінка домогосподарств: аспекти взаємовпливу. Світ фінансів. 2014. Вип. 1. С. 16-26.
17. Кізіма Т. Інститут незалежних фінансових консультантів: становлення та перспективи розвитку в Україні. Світ фінансів. 2012. Вип. 3. С. 145-151.
18. Покудов А. В. Личные финансы. Секреты управления. М. Вершина, 2006. 192 с.
19. Управляем семейным бюджетом в кризис. Антикризисная книга / под ред. колл. журн. «Семейный бюджет». М.: Астрель: Русь-Олимп, 2009. 511 с.
20. Kizyma T.O. Individual (personal) finances: necessity of separation and development prospects in market conditions. Actual problem of economics. 2008. №11. P. 194-203. **(Scopus)**.
21. Kizyma T. Finanse osobiste: istota i perspektywy rozwoju w Ukrainie. Nauka i studia / redaktor naczelna S. Gorniak. Przemysl, 2009. №10 (22). S. 102–108.
22. Kizyma T., Shamanska O. Zachowania oszczędnościowe krajowych gospodarstw domowych w warunkach przekształceń gospodarczych. Procesy zmian globalizacyjnych w regionach / Bogusław Ślusarczyk, Bogumiła Grzebyk, Alicja Trzyna (redakcja naukowa). Rzeszów: PU COMPUS, 2014. S. 112-132.

23. Kizyma T. Households financial assets: composition, dynamics, peculiarities of formation. Quantitative methods in accounting and finance / Edited by Ruslan Motorin and Edward Nowak. Ternopil: Ternopil national economic university, 2016. P. 95-104.
24. Kizyma T. Consumer behavior of households in Ukraine in the present conditions. Modern determinants of fiscal policy: local and international dimension : monograph / edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovaty, Doctor of Economics, Prof. Andrzej Gospodarowicz. Wroclaw, 2016. P. 107-115.
25. Kizyma T., Kizyma A. Tax burden on households: theoretic-pragmatic aspects. Modern tendencies of fiscal policy in European economic space : monograph / A. Krysovaty, O. Kyrylenko, O. Kneysler et al. ; edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovaty. Ternopil: TNEU, 2017. P. 171-177.
26. Kizyma T. Priorities for the household finance development and the financial literacy formation of population. Modern Ukrainian financial science: theoretical paradigm & practical concept of public finance : monograph / V. Fedosov, A. Krysovaty, V. Oparin, P. Yukhymenko. Oklahoma City: Draft2Digital Publishing House, 2018. P. 415-431.
27. Kizyma T., Lobodina Z., Khamyha Yu. Fraud with financial resources of the state: types and effect on the shadow economy. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2019. №2 (29). P. 355-363. **(Web of Science)**.
28. Gunnarsson J., Wahlund R. Household Financial Strategies in Sweden: An Exploratory Study. Journal of Economic Psychology. 1997. Vol. 18. №2–3.
29. Vogler C. Money in the Household: Some Underlying Issues of Power. Sociological Review. 1998. Vol. 46. №4. P. 687–713.
30. Navickas, M., Gudaitis, T., & Krajnakova, E. Influence of financial literacy on management of personal finances in a young household. Business: Theory and Practice. 2014. №15 (1). P. 32-40. URL : <https://doi.org/10.3846/btp.2014.04>